

Licencie programov

Z hľadiska práva sú programy, chránené autorským zákonom. Je nelegálne ich používať a šíriť bez súhlasu vlastníka autorských práv. Výrobcovia si zvyčajne pomáhajú tzv. licenčnou zmluvou, v ktorej určujú podmienky používania programu.

Právo používať program – licencia vyplýva z licenčnej dohody medzi autorom programu a používateľom. Podľa druhov licenčných dohôd môžeme softvér rozdeliť na komerčný softvér a voľný.

Komerčný softvér (napr. MS WINDOWS, MS Office, ESET Nod Antivirus...)

- Licenciu na používanie komerčného softvéru je nutné zakúpiť. Držiteľ licencie je povinný dielo chrániť pred nezákonným kopírovaním. Okrem práva program používať, získa používateľ aj nárok **využívať technickú podporu** produktu cez internet alebo telefón. Licencia pre viac používateľov alebo počítačov sa nazýva **multilicencia**. Je v mnohých prípadoch lacnejšia ako viacnásobný nákup. Počet počítačov, na ktorých sme legálne používať určitý program s multilicenciou, býva určený buď konkrétnym číslom (napr. 10 počítačov) alebo miestom (napr. v celej škole).
- **Z licencií programov, ktoré treba zakúpiť, sú rozšírené najmä: shareware, trialware (trial) a demo.**
- **Shareware** licenciu majú programy, ktoré možno voľne šíriť. Používať ich možno bezplatne len počas skúšobnej doby. Keď uplynie skúšobná doba, treba zaplatiť registračný poplatok, alebo program odinštalovať. Mnohé možno používať aj naďalej, ale obmedzia sa viaceré funkcie programu.
- Používanie **trial** programu je časovo obmedzené. Po uplynutí skúšobnej doby program prestane fungovať a buď kúpite licenciu alebo ho musíte s vášho počítača odinštalovať nakoľko je už nepoužiteľný.
- **Demo** - ide o ukážkovú verziu programu resp. hry. Demoverzie sú menšie a neobsahujú všetky funkcie.

Voľný softvér:

- **V princípe ho možno rozdeliť na dve skupiny: freeware a open source**
- **Freeware** - je možné program používať zadarmo a tiež ho bezplatne šíriť. Ale nie je k dispozícii *zdrojový kód, z toho dôvodu nie je možné vykonávanie úprav a vylepšovanie programu.
- **Open Source** - (open = otvorený, source = zdroj ; v preklade otvorený zdroj)
Softvér typu Open source je podobne ako freeware voľne šíriteľný a môže sa zadarmo využívať. Od freeware softvéru sa líši tým, že má otvorené *zdrojové kódy, to znamená, že je ho možné upravovať a vytvárať nové, upravené verzie a tieto verzie aj voľne šíriť. (sem patria programy ako OpenOffice, Mozilla Firefox alebo operačný systém Linux). V dobe internetu **to má obrovskú výhodu**, pretože na jednom programe sa môžu podieľať programátori z celého sveta a tak ho rýchlo vylepšovať. Význam to má aj pre bežných ľudí, ktorí môžu používať takto vylepšované programy a nemusia za to nič platiť.
- *** Zdrojové kódy** – postup ako je program napísaný, naprogramovaný. Človek, ktorý vie programovať ich môže ďalej upravovať a tak program vylepšovať, alebo rozširovať jeho možnosti.